

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

complectens sanctos Mensium, Aprilis, Maii & Ivnii

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1603

Insigne Martyrivm SS. Carpi, Thyathirensis Episcopi, Papyli Diaconi, ac sociorum, quo nobilitati sunt, Pergami in Asia, Sub (iuxta Metaphrasten) Decio imperat: qui regnavit Anno Redemptoris 253. & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42716

168 MARTYR. SS. CARPI, PAPHI, &
cruciatu perpetuo ac saluari: hoc enim nobis
litem & fiduciam conciliabit, ante eiusdem
Domini & saluatoris nostri terribile illud tri-
bunal, cui totus mundus diuino iussu assistet. In
& reliqui omnes martyres dixerunt, hoc adde-
tes: Fac citò quod vis: nos enim Christiani sumus:
& idolis non sacrificamus.

Sententia
mortis in
martyres.

Feriantur
secuti.

Hæc audiens Præfectus, sententiam protulit.
Ut flagellis cæsi, ad capitalem, secundum legem
pœnam abducerentur. Itaque sancti Martyres
Deum collaudantes ad consuetum producti. In-
cum, post verbera securi percussi sunt: & in Sa-
uatoris confessione martyrium consummârunt.
Post hæc, quidam fideles clam eorum corpora
fustulerunt, & in loco idoneo illa condiderunt.
cooperante gratia Domini nostri Iesu Christi
cui gloria in secula seculorum. Amen.

C. Bero to. 2
Annal. Ecc.
& in not
Mart. Rom:

INSIGNE MARTYRIVM SS. CARPI
pi, Thyathirensis Episcopi, Paphi Diaconi, ac
ciorum, quo nobilitati sunt, Pergami in Asia, Sub
(iuxta Metaphrasten) Decio imperat: qui regna-
uit Anno Redemptoris 253, & sequenti. C. Bero
verò eos, Anno eiusdem Saluatoris 114. sub An-
tonio Pio, Imperij eius An: 15. vel in persecutone
Marci Antonini: veri, & Lucij Aurelij Commodi
coronatos censet. Dubium verò oritur, ex lib.
quodam Smyrnensis Ecclesie, quæ citat Eusebium
lib. 4. cap. 14. in quo complures, diuersis tempo-
ribus passi, Martyres conscripti sunt.

11. Aprilis.

Patria Car-
pi & Paphi.

BEati & gloriosi Christi martyres Carpi
& Paphi, pijs admodum in ciuitate Perga-
mena orti parētibus, à primis annis pie-
ritati vitæ dediti, post multos in studio pietatis
for-

fortiter
infiger
quam si
carnale
omniu
ri ad pi
fuit: Ca
verò ad
bus tant
fati sunt
credenti
que vbi
cùm non
fent, ad
inuidia
impierat
Et simos
quod eff
sequerer
nem.

Ille a
stim Val
misit qu
rimum c
Valerius
profectu
res suo e
cificare
plicia pr
omnes m
lacritate
exceptis
semoti, v
nun cupa
eos consp

fortiter exantlatos labores, ad tantam tamque insignem perfectionem peruenerunt, ut angelis quam simillimi in carne adhuc degentes, omne carnale commercium respuisse videretur. Hinc omnium iudicio digni populi praefectura habitati ad pietatis mysteria alijs annuncianda electi sunt: Carpus qui idem ad Pontificatum, Papyrus vero ad gradum diaconatus, quibus in muneribus tanto cum virtutum omnium splendore versati sunt, ut haud exiguam infidelium turbam ac credentium numerum adiungeret, amplissimisque ubique pietatis fructus ederent. Haec autem cum non sine magno animorum motu fieri possent, aduersarius bonorum omnium consuetis inuidiae stimulis concitatus, praecipuos quosdam impietatis suae fautores excitauit, qui viros sanctissimos apud Decium Imperatorem deferret, quod essent & in deos impij, eos abominantes, & sequerentur vanam Christianorum superstitionem.

Carpus sit Episcopus, & Papyrus Diaconus.

Accusantur apud Decium.

Ille autem hac re grauissimè affectus, confestim Valerium quendam assessorem in Asiam dimisit, qui instituta cum Sanctis quaestione, acerrimum de ijs supplicium sumeret. Nec mora. Valerius accepta hac potestate, quam celerrimè profectus, primum omnes loci illius habitatores suo exemplo ad nefaria sacra inuitauit: sacrificare verò recusantibus, horrenda nimis supplicia proposuit. Et quidem edicto promulgato, omnes metu suppliciorum victi, incredibili a lacritate conuenerunt, solis hisce martyribus exceptis, qui à cætera multitudine vno in loco semoti, vota precesque summo aeternoque Deo nuncupabant. Quo viso Valerius, protinus suis eos conspectibus sustulit, ac animo sanè elato

Valerius persecutor Christianorum.

Multi sacrificant illis.

tantæ audiciæ causâ quæ fuit, quod cæteris pro ad deorum sacrificia confluentibus, illi ipso Imperatoris edicto, parere recusarent. Ad sancti martyres omni metu & humana claritate superiores responderunt: Se nunquam fatiscam mentis cæcitatem admirari posse, nec tam ingrati animi crimen admissuros, ut in cæli terræque conditorem quem, teste Esaiâ, & asinus stolidissima animantia cognouit in inanibus quibusdam simulachris postponatque adeo lignis lapidibusque in contemptum summi illius Domini thura offerant. Hæc cum dicerent, subito exortus, cum horribili fragore terra motus simulacra peruerit: ac planè in pulverem redegit.

Hæc manifesta Dei potentia, quamvis ceteris ferè omnes ingenti pauore consterneret, fuit tamen stabilemque suis radicibus Valerij mentem ne tantillum quidem concutere potuit: modo ad maiorem mentis insaniam prouocauit. Et certè nequaquam furori, qui eum vehementer exagitabat, pepercisset, nisi ingenita sanctissimis uiris animi nobilitas, quæ ex uultu oculisque tanquam splendor quidem elucebat, quædam illi reuerentiam incussisset. Ut tamen illa qua uindicta furorem suum mitigaret, iussit eos omni indumento spoliatos, ferreis uinculis collo iniectis, per medium forum circumagere: quorum illorum constantia, hac ignominia emollietur: ac cuniculos agens in generosum eorum profectum; blandis uerbis & promissionibus intendem eos impellere aggressus est. Cum insignem illam, dicebat, animi uestri libertatem, uultusque & morum moderationem, o uiri, consideret: incredibili sanè dolore mentis excrucior, quæ

Martyres
præclare
1.1.10 respō-
dent
Esa. 1.

Terra motus.

Nudi circum-
aguntur san-
cti marty-
res.

Iudex eis
blanditur.

falsa religionis opinione seducti in pestem ac
perniciem vestram cæca mente ruatis. Quare
vos hortor & consulo, vt maturè ab hac mentis
insania resipiscatis, & veram deorum nostro
religionem, cû sempiterna nominis vestri glo-
ria ampleximini. Nam nostra hæc religio si vera
non est quomodò ea in hodiernum vsque diem
non apud nos solos, sed apud ipsos etiam barba-
ros, ac vltimæ terræ nationes colitur stabiliq̃ue
permanet; prorsus vt per eam imperia fundata
sint, & reges ac principes ciuitates euerterint,
propitioq̃; deorum numine, aduersarios omnes
in potestatem redegerint. Illa verò Christiano-
rum, de homine quodam in crucem acto, opinio
admodum recens est, neque vllò in pretio, pro-
sùs vt eius cultores communibus Imperatorum
armis oppugnètur, & tanquam humani generis
pestis quædam è terris profligetur.

His auditis, martyres oculis ad cælum subla-
tis, cum se Christi signaculo munissent; respon-
derunt: Si vestram illam impietatem religionis,
solo antiquitatis nomine sectandam ac honore
dignam iudicatis, consequens est, vt æquè apud
vos in pretio esse debeant, vitia & scelera imma-
nia, quæ ab ipso humani generis parente initi-
um tulserunt; sed desipitis planè. Non enim
considerandum est, quo vestra religio tempore
orta sit, sed an veritati consentanea optimè cum
ratione ipsa conueniat.

Hæc aliaq̃ue martyribus dicentibus, & lucu-
lèta oratione, multa de eximia Christi in huma-
num genus charitate differentibus, Valerius sta-
tim deposita mansuetudine ad ingenium re-
dijt; animiq̃ue feritatem cum voce tum oculis a-
peruit. Et quidem sanctorum facultates accusa-
toribus

Muniant sa-
crucis signa
& egregie
respondent

Valerius
Martyrum
facultates
diripiendas
tradit.

Angeli eos
aspirant.

Agathodo-
rus crucia-
tura

Reddit spi-
ritum.

Martyrum
alacritas.

172 MARTYR. SS. CARPI, PAPYLI, &c.
toribus diripiendas tradidit: ipsos verò, equi-
quibusdam agrestibus alligatos, Sardas aggre-
ssit. Hoc in supplicio sanè acerbo cum tota die
transsegissent, noctem in diuinis laudibus ex-
derunt. Cumque fessa quandoque lumina in-
mnum laberentur, adfuerè protinus angeli,
fessos recreabant atq; ad instans certamè ala-
ores reddebant. Postridiè verò Valerius, cum
bi minimè dubiam victoriam promitteret,
cessit; sed cælestis consolationis ignarus, præ
opinionem fortiores eos animi que ad quæ
supplicia ferenda promptiores offendit. Tu
verò nouo furore correptus, omisis fortissimè
athletis, Agathodorum martyrum ministrum
greditur, vt eius supplicio innictum illorum
bur, frageret, & impia, vt sperabat, misericordi-
de pietatis gradu deijceret.

Iussit igitur Agathodorum, ante oculos
extensum, crudis bouum neruis crudeliter ca-
diù cædi, donec laniato corpore musculi à cor-
pagibus diuellerentur, & copiosi sanguinis in
terram vndique rigarent. Martyr autem tanquam
omnis doloris expers, crebros flagellorum
tanta virtute ac patientia tolerabat, vt in ipsius
iam tormentis exultaret, quoad impolluit
Deo spiritum redderet. Corpus fuit contum-
feris & alitibus deuorandum traditum, sed ab-
intactum, fuit in spelunca quadam à quibusdam
absconditum.

Post hæc Præses, nouis instructus insidijs, ma-
tyres est aggressus; sed frustra; nam sancti
supplicia & mortem corporis huius in desu-
rio habebant, non dubitabant, apertè tyranni
consilia, ceu stulta, & à ratione prorsus aliter
contemnere. Ille verò tantam in martyribus
ita

stantiã
pernic
labore
tur, ve
mitter
labor
letitia
excand
esse cla
spineis
nes in a
ctaculu
lápades
sile per
quod ra
fudebat
Vale
rem rur
dèfixo i
tria qui
arte vel
quit, in
illã pro
neque r
tes etiã
qua sol
fes, arti
vt potè
cogniti
quidem
doque a
Jerunt,
Quod si
fac vt in
te seder

stantiâ admirâs, Pergamû profecturus, iussit eos
 pernices equos paribus sequi passibus, vt cursus
 labore fatigati vel morte repentina extinguerentur,
 vel aliquid de tanta animi magnitudine dimitterent.
 Sed cum vna eademq; positi tot tantoq; labores,
 martyribus maneret fortitudo animiq; lætitia magis
 magisque augetur, Valerius ira excandescens,
 magicis eos artibus imbutos esse clamauit:
 statimque S. Carpum virgis spineis tam immaniter
 cædi iussit, vt laceræ carnes in aëra dispersæ
 miserandum omnibus spectaculum exhiberent.
 Nec his satiatus tyrannus, lapides lateribus
 adhiberi ac semiustas carnes sale perfricari
 iussit. Crudelè sanè supplicium, quod tamen
 martyre incredibile voluptate perfundebat, ac in
 Christi gratia mirificè confortabat.

S. Carpus di-
 re cruciatus

Valerius aut tanta virtute victus, illo in carcere
 rursus transmissio, Papyllum sisti curauit, & defixo
 in eum oculorum obtutu quesuit, qua patria quibusque
 ortus parentibus esset, & qua in arte vel scientia
 excelleret. Cui martyr: Sum, inquit, ingenuis natus
 parentibus: Scientiam verò illâ profiteor, quæ in
 artificio medendi versatur; neque modò corporum
 ægrotudines, sed pestilentes etiâ animæ morbos,
 Dei potentia ac virtute, qua sola nititur, fugare
 potest. Meritò, inquit Prefes, artis illius sciētia
 dijs nostris ascribenda est, vtpotè qui Galeno &
 Hippocrati absolutâ eius cognitionem tradiderunt.
 Papyrus aut, Galenus quidem (inquit) & Hippocrates
 si aliquâ quandoque ægris sanitatem medendi
 artificio contulerunt, certè nō eâ sine Christi gratia
 perstiterunt. Quod si verbis meis fidem adhibere
 recusas, agere fac vt intelligât omnes, deos tuos,
 ei, qui propter te sedet, altero vt vides oculo
 orbato, visum restituere

Papyrus 3-
 fitur.

174 MARTYR. SS. CARPI, PAPYLI. & rueret posse, & tunc tibi palmam religionis buam.

**Frustrà inuocatur fal-
sè dij.**

Cruceis signo cæcum illuminat.

Multi conuertuntur ad christi fidem.

Papylus flagellatur.

Iterum dimitus sanantur martyres.

Valerius hac martyris protestatione com-
sus, præcipuos deorum cultores & sacrificia
uocauit, iussitq; vt inuocato deorū numine,
tutē eorū manifestare non differant. Nec
adhibita preces & sacrificia. Sudatum est de
tegro in propitiandis dæmonibus, sed nullo
ra precio: imò res ridicula, & plena dedec
insignē eorū stultitiā plurimis manifestū f
Nā Christi seruus, postquam eos oleum & o
perdere ostendisset, sublatis ad cælum ocul
no Christi nomine fidenter inuocato. Cruc
num oculo impressit, statimque salutifera
nūs suæ contactu, lumen non modò corpo
sed animæ etiam illi obtinuit: prorsus, vt ma
multitudo tam præclaro miraculo stupefact
mul cum eo ad veritatis agnitionem lib
ter accesserit, repudiatoque inanium deor
cultu, se totum Christo consecrauerit. Neque
men potuit tanta lux, mentem Valerij mort
planè somno sepultam excitare, imò ma
bus suffal^{is} tenebris exclamauit, vt nouis supp
cijs tantum beneficium remunerarent.

Nec mora, sublatum in crucem martyrem
gellis crudelissimè cædunt, maestantque. sed
tyr ijs grauiora desiderans, inuidia vicissim
rannum cruciabat, aded vt animi quodam m
rore tabescentem planè superasse videretur.
tamen furore ebrius, alia atque alia cruciame
ta excogitabat. Et, nunc quidem ignem laterib
subijciebat, nunc verò lapidibus martyrem
petebat, donec inferendis supplicijs fatiga
cum insigni nominis sui dedecore pedem rel
re cogereetur. Tunc rursus angelica visitatio
reca

recreat

cum m

Pau

ecere tr

promp

tem ei

mo ec

inferre

os mur

pora tr

dissipat

sunt.

Post

crudelit

momen

nimi eiu

vrfa cum

uidis fau

mox int

ad specie

procide

lerij me

viso præ

retabese

matus, s

fibulis c

bus agit

no suppl

ones, in

calce re

ardore c

Postre

impus, a

gathonic

cibus ob

reca

recreati martyres, integram corporis sanitatem, cum maiore insuper decore à Deo receperunt.

Paucis deinde interiectis diebus, rursus è carcere tribunali suo martyres præsentari iussit, qui prompto alacrique animo accedentes, tarditatem ei exprobrabant & segnitiam, quod extremo eos supplicio non afficeret. Hæc cum ultro inferrent, Præses in rabiem conuersus, per ferros murices in terram dispersos nuda eorum corpora trahi iussit: sed mox præsentis Dei virtute dissipatis muricibus, martyres illæsi conseruati sunt.

Immaniter cruciatur.

Post hæc, cum nihil superesset quo mentis suæ crudelitati satis faceret, feris eos obiecit, vt vno momento in frustra discerpti, intolerabilem animi eius dolorem hoc supplicio sanarent. Erat vrsa cum sæuo Leone in theatrum immissa, qui auidis faucibus prædam aliquam expectabât: sed mox intromissis sanctis, belluina feritate posita, ad speciosos pedes, qui pacem annunciauerant, prociderunt; tacitisque nutibus, sceleratam Valerij mentem condemnarunt. Impius autem hoc viso præter opinionem spectaculo, nimio furore tabescens ingemuit, ac noua statim malitia armatus, sanctorum pedes ferreis crepidis, longis fibulis confixis, calcæari iussit, calciatosq; curibus agitari, vt hoc saltem certamine victi tyranno supplices fierent. Sed hæc quoque machinationes, in nihilum reciderunt. Indè in lacum viua calce refertum missi, sed diuina virtute à calcis ardore conseruati sunt.

Obijciuntur feris.

Aliud genus cruciatus.

Postremo cum iam planè emoræ mentis esset impius, accensa fornace iussit vtrumque, cum Agathonica Papyli sorore, in medio illius voracibus obijci flammis; sed eæ quoque diuina

Agathonica soror Papyli.

VIG.

virtute restinctæ, magnum ijs refrigerium
 lerunt. inde gaur educti, rursus carcer
 dari sunt donec index in omni certamine
 agi è tandem capitis in eos sententiã tulit. Tu
 vero martyres incredibili gaudio perfusi ad
 cum victim certaminis properarunt; à qua
 Agathonica nullo modo se auelli passa, vt la
 rum & certaminum, ita etiam coronarum pa
 ceps fieri meruit. Ante verò quàm sacrifici
 ceruices gladijs subjecerent, ardentes pro
 foribus preces fundebant, vt Christus Iesus
 ab errore liberaret per quos ad diu desiderat
 gloriam pertingere mererentur. Cum quæ
 modo & illis & omnibus circumstantibus
 sti gratiam precati essent, foelici certamine
 sum consecerunt; & martyrij corona redimiti
 celos auolarunt, tertio decimo mensis Octob

Plectuntur
 capite mar-
 tyres.

VITA S. MARTII ABBATIS. EX
 qua est per D. Gregorium Turonen. Episc. de
 Patrum cap. 14.

13 Aprilis.

Eximia pie-
 tas eius à pu-
 ero.

Batius: hic Martius Aruernæ vrbis Abba
 tulde territorij incolæ, à pueritia miræ
 pietatis studio deditus; adeò vt pullu
 etiam mortalium actionum cogitationes
 so dimicationis exordio, gladio Spiritus
 succideret. neque quicquam omninò, quod
 mæ puritatè næuo aliquo aspergere posset,
 mitteret. Erat corporis domitor egregius, pa
 rum patronus eximius, vgilantissimè patientissimè
 & assiduo orationis studio intentus, Cum quæ
 legitime ætatis perfectionem venisset, haud
 cul ab vbe secedens, accepto sarculo, in
 lapideo cellulas sibi sculperè cœpit, vt ab om

Cellam sibi
 in mōte sa-
 lco condidit.

profan
 angust
 celesti
 iunger
 In h
 da fan
 Lectu
 corpul
 fessa ni
 sic breu
 ad inter
 sollicitu
 tas supp
 ctione r
 cti suis
 loci illi
 obfessis
 bo fuga
 lo repri
 quore n
 pulis tr
 His a
 celebri
 congreg
 tuditud
 signis, m
 odorem
 uerfis ol
 sanctus,
 frequen
 prudens
 furtiuo
 bus per
 egredi v
 iudicio
 pro